

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

4

ÇEVRE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

31 Ekim 2013 Perşembe

ÇEVRE KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

31 Ekim 2013 Perşembe

---0---

K O N U

	<u>Sayfa</u>
Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile İsveç Krallığı Hükûmeti Arasında Çevre Teknolojileri Alanında Ticaret, Yatırım ve İş Birliğinin Geliştirilmesine İlişkin Mutabakat Zaptın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı	1:4
Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Ormanlık ve Su Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı	4:9
1996 Tehlikeli ve Zararlı Maddelerin Deniz Yoluyla Taşınmasından Kaynaklanan Zararın Tazmini ve Sorumluluğu Hakkında Uluslararası Sözleşmeye İlişkin 2010 Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı	9:10
Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Su Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı	11

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:11
Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile İsveç Krallığı Hükûmeti Arasında Çevre Teknolojileri Alanında Ticaret, Yatırım ve İş Birliğinin Geliştirilmesine İlişkin Mutabakat Zaptın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı	1:4
Gerekçe	1:2
Betül DOĞRU (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Atık Yönetimi Daire Başkanlığı Şube Müdürü)	2, 2:3, 4
Zafer ATEŞ (Dışişleri Bakanlığı Çok Tarafli Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü Çevre Dairesi Başkanı)	2, 3
Ertuğrul GÜNAY (İzmir)	2
Mehmet Hilal KAPLAN (Kocaeli)	2
Melda ONUR (İstanbul)	3
Mustafa Serdar SOYDAN (Çanakkale)	3
Emre KÖPRÜLÜ (Tekirdağ)	4
Mehmet METİNER (Adıyaman)	4

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormancılık ve Su Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı		4:9
Gerekçe		4:5
İsmail ÜZMEZ (Orman Genel Müdürlüğü Genel Müdür Yardımcısı)		5, 6, 9
Zafer ATEŞ (Dışişleri Bakanlığı Çok Tarafli Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü Çevre Dairesi Başkanı)		5
Mustafa Serdar SOYDAN	(Çanakkale)	5, 6, 7:8
Ertuğrul GÜNAY	(İzmir)	5:6
Osman KAHVECİ	(Karabük)	6:7, 8, 9
Mehmet Hilal KAPLAN	(Kocaeli)	7, 8, 9
Mehmet METİNER	(Adıyaman)	7:8, 9
Melda ONUR	(İstanbul)	8
Sebahattin KARAKELLE	(Erzincan)	9
1996 Tehlikeli ve Zararlı Maddelerin Deniz Yoluyla Taşınmasından Kaynaklanan Zararın Tazmini ve Sorumluluğu Hakkında Uluslararası Sözleşmeye İlişkin 2010 Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı		9:10
Gerekçe		9
Mustafa AZMAN (Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Deniz Ticareti Genel Müdür Yardımcısı)		10
Mehmet Hilal KAPLAN	(Kocaeli)	10
Betül DOĞRU (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Atık Yönetimi Daire Başkanlığı Şube Müdürü)		10
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Su Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı		11
Gerekçe		11
Özlem ŞENOL (Orman ve Su İşleri Bakanlığı Su Yönetimi Genel Müdürlüğü Dış İlişkiler Şube Müdürü)		11
Zafer ATEŞ (Dışişleri Bakanlığı Çok Tarafli Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü Çevre Dairesi Başkanı)		11

Açılma Saati: 10.35

Kapanma Saati: 11.26

BİRİNCİ OTURUM

31 Ekim 2013 Perşembe

Açılma Saati: 10.35

BAŞKAN: Erol KAYA (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Osman KAHVECİ (Karabük)

SÖZCÜ: Sebahattin KARAKELLE (Erzincan)

KÂTİP: Aydın ŞENGÜL (İzmir)

0

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, herkese hayırlı sabahlar diliyorum.

Değerli milletvekilleri, sayın Hükümetimizin temsilcileri, değerli basın mensupları hepinize hoş geldiniz, temennisiyle başlamak istiyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisi Çevre Komisyonunun 24' üncü Yasama Dönemi 4' üncü Yasama Yılı'nın 12'inci toplantısını açıyorum. Yeterli çoğunluğumuz vardır.

Bugün gündemimizde 4 kanun tasarısı var. Tasarıların 4' ünün de uluslararası sözleşme olduğunun altını çiziyim.

İlki İsviçre'de imzalanan bir mutabakat zaptı. Çevre teknolojileri alanında ticaret, yatırım ve iş birliğinin gelişmesini öngörüyor.

İkinci tasarısı ise Tunus'la imzalanan bir anlaşma. Anlaşmayla ormancılık ve su konularında uzman değişimi, bilimsel, teknik, bilgi ve belge paylaşımı gibi konularda düzenlemeler yapılmakta.

Üçüncü tasarısı ise çok taraflı bir uluslararası sözleşmeye ilişkin protokolün onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanun tasarısı. Protokol ile deniz yoluyla taşınan tehlikeli, özellikle petrol ve türevleriyle ilgili zararlı maddelerde kaynaklanabilecek zararların sorumlu ve tanzim edilmesiyle ilgili düzenleme yapılıyor.

Son tasarısı ise, yine Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer arasında su alanında imzalanan bir anlaşma. Anlaşmayla iklim değişikliğinin su kaynaklarına etkisi, su kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi, su kaynaklarının etüdü ve planlanması gibi konularda iş birliğinin yapılması öngörülmüyor. Bu tasarıların hepsini tali komisyon olarak görüşeceğimizin özellikle altını çiziyorum.

Tasarılara geçmeden önce her Dönem başında olduğu gibi yine bu Dönemde de yasama yılında Genel Kurulun çalışma yaptığı saatlerde bizim de Komisyon olarak toplantı yapabilmemiz için bir izin almamız gerekiyor. Dolayısıyla bu karara dayanarak Meclis Başkanlık Divanlığından Genel Kurul saatlerinde çalışma yapmak üzere izin talebini oylarınıza sunmak istiyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyorum.

Şimdi, ilk tasarısıyla ilgili Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsviçre Krallığı Hükümeti Arasında Çevre Teknolojileri Alanında Ticaret, Yatırım ve İş Birliğinin Geliştirilmesine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısını görüşmeye açmadan evvel bir iki cümle tasarısıyla ilgili söyleyeyim: 11 Mart 2013 tarihinde Stokholm'de imzalanan söz konusu anlaşma. Güzel bir tarafını ifade edeyim: Bu ara görüştüğümüz uluslararası sözleşmeler 2013 tarihli yani çok iyi bir şey bu, geçmişte çok uzun süre bekleyerek Komisyonumuza geliyordu. Enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji dâhil olmak üzere enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesi ulusal ve bölgesel enerji altyapı şebekelerinin geliştirilmesi, iklim değişikliği ve çevrenin korunması alanlarında karşılıklı yarar sağlayan ticaret ve yatırımların artırılması öngörülmektedir.

Tasarının gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

"Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsviçre Krallığı Hükümeti Arasında Çevre Teknolojileri Alanında Ticaret, Yatırım ve İşbirliğinin Geliştirilmesine İlişkin Mutabakat Zaptı", 11 Mart 2013 tarihinde Stokholm'de imzalanmıştır.

Söz konusu Mutabakat Zaptı çerçevesinde; enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji dâhil olmak üzere, enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesi, ulusal ve bölgesel enerji altyapı şebekelerinin geliştirilmesi ve genişletilmesi, merkezi ısıtma, biyogaz, biyokütle ve birleşik ısı ve elektrik; çevresel performansı ile, elektrik piyasasının geliştirilmesi, işletimi, risk yönetimi; çevrenin korunması, atık, atık su, hava kalitesinin yönetimi ve çevresel etki değerlendirmesi, toplu taşıma ve birleşik altyapı alanında sürdürülebilir ulaştırma, kentsel dönüşüm, gelişim, şehir planlamacılığı ve yeşil binalar gibi konularda iki ülke arasında işbirliği yapılması öngörülmektedir.

Mutabakat zaptında, tarafların, bir ortak komite kurması ve ortak komitenin çalışmalarını elektronik haberleşme, video/telefon konferansları, elektronik posta aracılığıyla yürütmesi ve karşılıklı olarak belirlenecek zamanlarda ziyaretlerin düzenlenmesi gibi yollarla işbirliğini geliştirmeleri hususlarına yer verilmektedir.

Mutabakat zaptının, onaylanması ile iki ülke arasında çevre alanında ilişkilerin daha ileriye götürülmesi mümkün olacaktır.

BAŞKAN – Öncelikle, Hükümetten gelen arkadaşlarımızdan bir bilgi talep edelim. Öncelikle, Çevre Bakanlığından gelen arkadaşımız buyursun şöyle.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI ATIK YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ BETÜL DOĞRU – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın milletvekillerim, birçok ülkeyle zaten bu tip mutabakat zabitleri yapılmıştı. Dediğiniz gibi, bu çok yeni tarihli bir mutabakat zaptı. Bizim bu zabitla işlerliğe geçtikten sonra amacımız ikili iş birlikleri çerçevesinde çevreye ilişkin tüm konularda, atık yönetimi olduğu gibi hava konusunda da ve özellikle son zamanlarda gündemde olan yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımına ilişkin de bilgi alışverişinde ve yeni teknolojilerin, olabildiğince çevreye duyarlı teknolojilerin kullanılması amacıyla iş birliği yapmak.

BAŞKAN – Diğer Hükümet temsilcisi...

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI ÇOK TARAFLI EKONOMİK İŞLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÇEVRE DAİRESİ BAŞKANI ZAFER ATEŞ – Sayın Başkanım, şahsınızda tüm Komisyon üyelerini saygıyla selamlıyorum.

İsveç'le yapılan bu anlaşma, Sayın Cumhurbaşkanımızın geçtiğimiz mart ayında İsveç'e düzenlediği devlet ziyareti sırasında imzalanan bu anlaşma, esasen, içerik itibarıyla birkaç bakanlığımızı, birkaç kurumumuzu ve çok sayıda konuyu ilgilendiren de bir anlaşma özelliği taşıyor. Çevre teknolojileri burada tabii, esas olan odak noktası ama bunun dışında yatırımların da, ikili ekonomik ilişkilerin de burada, geliştirilmesi amaçlanıyor. İsveç'in bu alanda özellikle yenilenebilir enerji alanında, çevre dostu teknolojiler alanında son derece önemli çalışmaları var. Bu kapsamda, özellikle ondan da istifade etmek adına, iki ülke arasındaki ilişkilerimizi geliştirmek adına akdedilmiş bir anlaşmadır. Onayını arz ediyorum efendim.

BAŞKAN – Komisyon üyelerimizden söz almak isteyen, soru sormak isteyen arkadaşımız var mı?

Sayın Bakanım, hoş geldiniz bu arada.

ERTUĞRUL GÜNAY (İzmir) – Teşekkür ederim, hayırlı olsun.

BAŞKAN – Söz almak isteyen arkadaşımız var mıydı?

Buyurun Sayın Kaplan.

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Merak ettiğim, aynı zamanda sayın bürokratlara da değil, bir bakış açısıyla da ifade etmek istediğim bir nokta var. Burada sürdürülebilir enerjiye teknik açıdan karşılıklı olarak bir desteğin yanı sıra yatırımlar ve sürdürülebilir kalkınma noktasında çevre teknolojilerinin ve yatırımlarının bu doğrultuda yapılması esas. Sizler de biliyorsunuz, değerli milletvekillerimiz de Mediste Enerji Kanunu geçerken termik santrallerin 2018 yılına kadar çevre mevzuatından muaf tutulması, hatta Bakanlar Kurulu kararıyla 2021'e kadar gitmesi anlayışında olan bir bakış açısıyla Avrupa Birliği müktesebatındaki bu bakış açısı birbiriyle çelişiyor. Bu çelişkiyi gidermek adına siz bürokratların Bakanlık olarak bir çalışması var mı? Yani Mediste biz Avrupa Birliği müktesebatına uyup çevreye uyumlu hem teknik açıdan hem yatırım açısından kararlar alıp imzalar atarken, karşılıklı sözleşmelere imza atarken, Enerji Kanunu geçerken doğayı en çok kirlüten, sera gazının salınımına, emisyonlarına en çok neden olan termik santrallerin 2018'e kadar çevre mevzuatından muaf tutulmasını siz bir çelişki olarak görmüyor musunuz? Bu konuda bir çalışmanız var mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Betül Hanım.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI ATIK YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ BETÜL DOĞRU – Efendim, esasen ben Atık Dairesindeyim ama havayla da ilgili çalışmalarımız var, onlardan bilgi vermek istiyorum.

Çevre konusunda biz özellikle AB müktesebatının uyumlaştırılması konusunda birçok çalışma yaptık, bunlardan bir tanesi de entegre kirliliğin kontrolü yönetmediğine ilişkin yaptığımız çalışmalar. Bu çalışma çerçevesinde -nihai hâle geliyor- bir projemiz kapsamında hem mevzuatın uyumlaştırılması hem de mevcut tesislerimizin iyileştirilmesine yönelik çalışmalarımız mevcut. Bunun da 2015'te devreye girmesini planlıyoruz. Ancak, takdir edersiniz ki şimdi, enerjiye de ihtiyacı olan bir ülkeyiz. Dolayısıyla mevcut tesislerimizin iyileştirilmesi adına çalışmaları gerçekleştireceğiz ama bunun yanı sıra yeni gelecek tesislerde de en ileri teknolojiyi,

özellikle hava ve atık açısından –termik santraller için söylüyorum- risk teşkil eden hususları minimize etmeyi amaçlayan düzenlemelerimiz mevcut, çalışmalarımıza da devam ediyoruz.

Atık konusunu da düzelttik, hatta çoğunluğunu düzelttik diyebilirim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kaplan o soruyu sormadı ama siz de, soruya cevap vermediğinizin biz de siz de farkındasınız herhâlde. Bu sorunun... Yani kanun tekliflerinde, süreçlerinde Çevre Bakanlığının üzerine düşen hassasiyeti biraz daha fazla göstermesi gerektiğinin altını çizelim.

Başka bir sorusu olan arkadaşımız var mı?

Melda Hanım, buyurun.

MELDA ONUR (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Mademki böyle bir... Herhâlde bu durumu özel şirketlerin de danışmak gibi konuları oluyor bu tip ikili protokolle geldiğinden.

Şimdi, şöyle bir şey var: Benim hidroelektrik santrallerle sudan enerji konusunda çeşitli çalışmalarım var. Benim aslında sadece çevre konusunda değil, daha önce böyle bir yatırımcı firmayla çalışmamdan ileri gelir, bunu her defasında söylerim. Şimdi, süper teknoloji getirebiliyorsunuz, hiç sorun değil, fakat önemli olan... Mesela ben şunu öğrenmeyi isterim: Bu kapsamda bunları nasıl temin edebiliriz? İsveç'te bu tür özel yatırımlarda denetim sistemi nasıl işliyor? Çünkü bu HES'ler yapıldığı süreçte esas sorun onların onarım sürecindeki belli kriterleri karşılamamaları, belli koşulları karşılanmamaları. Bizdeki ÇED'ler kimi zaman buna karşılık gelmiyor çünkü ÇED'ler çok standart uygulamalar. Dolayısıyla bizde farklı kodlarda, farklı dereler, farklı iklimler var. Ben o dönemde mesela Kanada örneğini falan incelemiştik; çok ciddi, özellikle o kriteri sağlayan özel denetim kuruluşları vardı. İsveç'te bu iş nasıl yürüyor? Çünkü bu bizde bir kilit hâline geldi. Biliyorsunuz, şu anda yapılan HES'lerin yüzde 90'ı mevzuata uygunluğu olmadığı için iptal edilmiş vaziyette. İptal edilmesine rağmen "topluyoruz" diye inşaatı bitiriyorlar. Hepsi kriz hâlinde. Bunu aşabilmenin bir çözümünü İsveç modelinden alabilir miyiz böyle bir çalışma içerisinde? Bu çok önemli yani denetim mekanizmalarını nasıl oluşturuyorlar? Bu gibi bir benchmark...

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI ÇOK TARAFLI EKONOMİK İŞLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÇEVRE DAİRESİ BAŞKANI ZAFER ATEŞ – Efendim, esasen, anlaşmanın da ilgili hükümlerinde bu anlamda İsveç'le bilgi değişimi, ortak projeler yürütülmesi gibi unsurlar var. Bu çerçevede, sözünü ettiğiniz şeyler de dâhil olmak üzere genel bir bilgi belge değişimi, uzman değişimi, projelerinin yürütülmesi vasıtasıyla bu alanda iş birliğinin de ilerletilebileceğini düşünüyoruz.

MELDA ONUR (İstanbul) – O zaman böyle bir sunum almayı...

BAŞKAN - Yani buna bir başlangıç oluyor bu.

MELDA ONUR (İstanbul) – Tabii, tabii. Böyle bir sunum almayı da şey yapabilir miyiz Başkanım? Yani bu tür ülkelerde hidroelektrik santrallerin yapımında çevre örgütleriyle ve oradaki vatandaşla sorun çıkmasını engelleyecek nasıl bir denetim ve inşaat mekanizması uygulanıyor?

BAŞKAN – Böyle bir brifing alalım.

MELDA ONUR (İstanbul) – Evet, öyle bir şey alalım yani, süreç önemli çünkü bu hidroelektrikte.

BAŞKAN – Peki.

Buyurun Mustafa Bey.

MUSTAFA SERDAR SOYDAN (Çanakkale) – Teşekkür ederim.

Çanakkale Biga ilçesinin Karabiga beldesinde bir termik santrali başladı. ÇED raporu iptal edildi, inşaat durduruldu ama buna rağmen termik santralin inşaatı devam ediyor, yasağa rağmen devam ediyor. Bunun kontrolü kime ait? Buradan duyurmuş olayım en azından.

BAŞKAN – Bunu not olarak aldık.

Tabii ki Melda Hanım'ın söylediğiyle ilgili belki yeni gelen arkadaşlarımızın bilgisinde olsun diye söylüyorum, Komisyon olarak düzenli periyotlar içerisinde bazı konularla ilgili aylık veya iki ayda bir brifing aldığımızı yani burada bilgi olsun diye, arkadaşlarımız bilsin diye söylüyorum. Melda Hanım'ınkini inşallah bu çerçevede değerlendireceğiz.

Emre Bey, söz mü istediniz?

Buyurun.

EMRE KÖPRÜLÜ (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben özellikle sayın bürokratımızı burada bulmuşken bir soru sormak istiyorum ve bir noktada da bir not düşmek istiyorum konuyla alakalı. Tabii, Tekirdağ'ın Çorlu ilçesinde çok büyük bir katı atık bertaraf tesisi projesi var -bilginiz dâhilindedir diye tahmin ediyorum- Türkiye'nin en büyük projesi. Tabii yerel yönetimler bu konuda muhalif, oradaki, bölgedeki insanlar bu konuda muhalif ancak imarla ilgili olarak onay verilmemesine rağmen Çevre ve Şehircilik Bakanlığı KHK'yla eline geçen yetki dâhilinde imar planını tepeden inme, hiç kimseye sormadan değiştiriyor ve bölgemize, o bölgenin yerel iradesine, bizlerin iradesine, halkın iradesine rağmen bu tesisin buraya yapılması noktasında bir fikir ortaya koyuyor. Yalnız, hadi diyelim, bu konuda Bakanlığın, Hükümetin bir yetkisi olduğunu düşünsek dahi, size de o konunun önemli bürokratlarından, sorumluluk sahibi bürokratlarından biri olmanız sıfatıyla sormak istiyorum: Konuyla ilgili olarak, belediye, Çorlu Belediyesi buraya bu tesisin yapılmamasıyla ilgili bir imar düzenlemesi yapıyor ve buna karşı firma itiraz ediyor Belediye Meclis kararına ve bu karara karşı firma Tekirdağ İdare Mahkemesine dava açıyor. Tekirdağ İdare Mahkemesinde dava süreci devam ediyor. Süreçte üniversitelerden raporlar alınıyor, bilirkişi raporları alınıyor ve belediyenin düzenlemesinin doğru olduğu, tesisin buraya yapılmasının çok büyük çevresel sıkıntılara yol açacağı, ÇED raporunda gerekli incelemelerin yapılmadığı bilirkişi raporlarından belgeleniyor. Dosyaya bilirkişi raporları geldikten sonra firma Çevre ve Şehircilik Bakanlığına müracaat ediyor ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı dava bu yönde seyrederken, bağlı bulunduğunuz Bakanlık, bilirkişi raporlarıyla çok net bir şekilde firmanın kaybedebileceği davaya müdahale ederek dosyayı tepeden şirketin istediği noktaya getiriyor.

Şimdi, biz burada uluslararası sözleşmeler diyoruz, uluslararası normlar, hukuk diyoruz ama Bakanlığımız kendi ülkesinde hukuku uygulamıyor, yargılama sürecine müdahale ediyor. Yargılama sürecinde yürüyen bir davayla ilgili imar planlarını değiştirerek davanın firma tarafından istenilecek seviyeye gelmesini Bakanlık kendisi hazırlıyor.

Şimdi, özellikle de atıklarla ilgili bir bürokrat olmanız sebebiyle ve sorduğum sorunun da tamamen Türkiye'nin en büyük katı atık bertaraf tesisinin yapılması süreciyle ilgili olması sebebiyle bu konuda bir bilginiz var mıdır? Bu konuda Bakanlığın davaya bu derece müdahil olmasını, hukuka müdahale etmesini, yargıya müdahale etmesini, yerel yönetim kararlarını dinlememesini, hiç kimsenin iradesine saygılı olmamasını neye bağlıyorsunuz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki.

Var mı cevabınız, yoksa not mu alıyorsunuz?

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI ATIK YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ BETÜL DOĞRU – Ben notumu aldım efendim ama ben teknik kısımdayım dolayısıyla oranın teknik açıdan uygun olması gerekiyor ve bunun için de olabildiğince...

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Bakanlıkla ilgili bütün soruların muhatabı siz olamazsınız.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI ATIK YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ BETÜL DOĞRU – Evet, yani o kısımda değilim, teknik gruptayım.

BAŞKAN – Peki, bence de.

EMRE KÖPRÜLÜ (Tekirdağ) – Tarihe şerh düşüyoruz canım, ben de tarihe şerh düşüyorum. Yani ben bölgenin haklarını savunmak zorundayım, hoşunuza gider gitmez.

BAŞKAN – Peki, Emre Bey'in notunu da almış olalım.

Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, ekleyecek başka bir söz yoksa tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Gündemimizin 2'nci sırasında yer alan tasarımız, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormanlık ve Su Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı. Bu tasarıda, 6 Haziran 2013 tarihinde Tunus'ta imzalanan bir anlaşma ile iki ülke arasında orman ve su alanında uzman değişimi, bilimsel ve teknik bilgi ve belge paylaşımı, ortak eğitim programları, toplantılar ve projelerle ilgili iki ülke arasında iş birliğinin geliştirilmesi öngörülmektedir.

Genel gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormanlık ve Su Alanında İşbirliği Anlaşması 6 Haziran 2013 tarihinde Tunus'ta imzalanmıştır.

Söz konusu anlaşma çerçevesinde, doğal kaynakların ve su kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve yönetimi, su kalitesi ve miktarının izlenmesi, iklim değişikliklerinin su kaynaklarına etkisi, su kayıplarını önlemek üzere su tasarrufunda ilişkilerin güçlendirilmesi, çölleşme ve kuraklık ile mücadele, erozyon kontrolü, mevcut ormanların korunması ve rehabilitasyonu, odun dışı orman ürünleriyle ilgili bilgi ve deneyim paylaşımı, kurak ve yarı kurak alanlardaki ağaçlandırma çalışmalarında iş birliği yapılması öngörülmektedir.

Taraflar, yukarıda bahsedilen konularda uzman değişimi, bilimsel ve teknik bilgi, belge paylaşımı, ortak eğitim programları, toplantılar ve projelerle iş birliğini geliştirmeyi amaçlamaktadırlar.

Söz konusu anlaşma ile Türkiye ve Tunus arasında ormanlık ve su alanındaki ilişkilerin daha ileriye götürülmesi hedeflenmektedir.

BAŞKAN – Bakanlıktan bilgi alalım.

Buyurun.

ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI İSMAİL ÜZMEZ – Sayın Başkan, değerli üyeler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Burada hedeflenen, ormanlar sadece bulunduğu coğrafyanın, bulunduğu ülkenin varlığı değil, bütün dünyanın varlığı olduğu için, bir değeri, bir katma değeri olduğu için Akdeniz coğrafyasında bulunan bütün ülkelerle bu ormanların korunması, sürdürülebilir yönetimi ve bunların daha da alanlarının büyütülmesi amaçlı olarak Türkiye de bu tür anlaşmalar yapmaktadır. Tunus'ta da daha önce yaptığımız iş birliği içerisinde Türkiye'de Toros sediri, Halep çamı ve fidanlık geliştirilmesi konusunda zaten devamlı iş birliğimiz var.

Bu taslağın kabulünü arz ediyorum.

BAŞKAN – Dışişlerinin bir açıklaması olacak mı bununla ilgili?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI ÇOK TARAFLI EKONOMİK İŞLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÇEVRE DAİRESİ BAŞKANI ZAFER ATEŞ – İlave bir unsurumuz yoktur efendim.

BAŞKAN – Sayın üyelerimizden sorusu olan ve söz amaçlı...

Buyurun Sayın Soydan.

MUSTAFA SERDAR SOYDAN (Çanakkale) – Şimdi, bir taraftan “Ormanlarımızı koruyalım.” diyorsunuz, bir taraftan da maden arama -özellikle ben Kaz Dağlarından bahsediyorum- Kaz Dağlarında altın arama ve işletme ruhsatlarıyla milyonlarca ağacın katledilmesine izin veriyorsunuz. Bu çelişkiyi nasıl açıklayacağız?

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Soydan.

Başka söz almak isteyen?

Buyurun.

ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI İSMAİL ÜZMEZ – Efendim, ormanlar anayasal olarak ve yasalarla korunmaktadır ancak orman arazilerinde de üstün kamu yararı görülen hâllerde bu tür izinlere müsaade ediliyor. Yalnız, kurum olarak bir ağaç kesilirse bunun bin tanesini dikiyoruz. Son beş yılda 2,3 milyon hektar boş arazi ağaçlandırılarak ülkemize kazandırılmıştır. Yıllık 700 milyon fidan üretiyoruz. Bu tür çalışmalar sürekli artarak devam etmektedir. Tabii, üstün kamu yararı görülen hâller Anayasa ve yasalarla belirlendiği için kurumumuz Anayasa ve yasa çerçevesinde çalışmaktadır.

Arz ederim.

BAŞKAN – Başka söz almak isteyen arkadaşımız?

ERTUĞRUL GÜNAY (İzmir) – Bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN – Sayın Bakanım, buyurun.

ERTUĞRUL GÜNAY (İzmir) – Şimdi, mevzuata göre -ben Komisyonunun yeni bir üyesiyim, buradaki çalışmalarını ve mevzuatı da biraz daha yakından tetkik etmeye ihtiyacım var ama- benim bildiğim kadarıyla genel olarak, bir taş ocağı ya da bir maden arama belgesi verdiğiniz ve orada fiilî çalışma yaptıktan sonra o firma orayı terk ederken ağaçlandırmak ve doğayı tekrar eski hâline dönecek biçimde iyileştirmek zorunda. Ben geçen yıl Marmaris'ten, Muğla'dan, hatta İzmir'den Finike'ye kadar helikopterle birkaç sefer yolculuk yapma fırsatı buldum ve doğada fotoğraflar çektim. Hemen hemen çalışma yapılan hiçbir alanda iyileştirme görmedim. Bunun kontrolü kime ait?

Teşekkür ederim.

ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI İSMAİL ÜZMEZ – Sayın Bakanım, kontrol ve takibi Orman ve Su İşleri Bakanlığına ait. Tabii aynı zamanda Maden İşleri Genel Müdürlüğü de bu işin rehabilitasyonu ile ilgili. Ancak, tabii, maden, takdir edersiniz ki bir yılda, on yılda biten bir şey değil. Mesela, ben İzmir Bölge Müdürlüğü yaptım. İzmir'in genel girişinde, Bornova'da elli yıldır devam eden taş ocakları var, muhtemelen bir elli yıl daha devam eder. Neden? Ülkemizde inşaat sektörü hızla artıyor. İnşaatla olan bu taş, mıcır ve kum ihtiyacı da hızla arttığı için... Dolayısıyla bu sistem, yani hemen, beş-on yılda, bozulan arazilerin doldurulması, takibi tabii ki kolay değil, izinler devam ediyor. Bir yer bozulduktan sonra buranın bırakılıp tekrar başka bir yeri bozmaktansa bozulan yerin devamı ve bunun iyi bir rehabilitasyonla kapatılmasında her madenciden izni vermeden önce rehabilitasyon projeleri isteyerek bu rehabilitasyon şeklinde çalışıyoruz.

Arz ederim.

ERTUĞRUL GÜNAY (İzmir) – Bize rehabilite edilmiş yerlerle ilgili -biraz önceki bilgi gibi- daha sonra bir bilgi verebilir misiniz?

ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI İSMAİL ÜZMEZ – Verebiliriz efendim.

MUSTAFA SERDAR SOYDAN (Çanakkale) – Ben küçük bir söz isteyeceğim.

BAŞKAN – Şöyle: Sayın Bakanımızın ifadesiyle teyiden şunu söyleyelim: İzmir'in, işte bahsedilen yere kadar... "Finike'ye kadar" dediniz Sayın Bakanım herhâlde?

ERTUĞRUL GÜNAY (İzmir) – Finike'ye kadar... Ben helikopterle dolaştığım için...

BAŞKAN – Bize, lütfen, verilmiş tüm maden ocaklarının listesini, bir de rehabilite edilen veya devam eden... Aktif devam edenler müstesna ama bitenlerle ilgili süreçle ilgili bir bilgi notu lütfen...

ERTUĞRUL GÜNAY (İzmir) – Tabii, bitenlerle ilgili.

ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI İSMAİL ÜZMEZ – Arz edeyim efendim.

BAŞKAN – Sayın Soydan, buyurun.

MUSTAFA SERDAR SOYDAN (Çanakkale) – Efendim, kısa bir şey hatırlatayım: Mesele, sadece ağaç dikme meselesi değil, ağacı dikebilirsiniz ama örneğin, Kaz Dağlarında 82 çeşit bitki var, 37'si endemik. Bütün bitki örtüsünü yok ediyorsunuz, sadece ağaç dikmekle bu iş kurtarılmaz, ki Kaz Dağları dünyanın en önemli iki dağından bir tanesidir. Başka bir ülkede olsaydı Kaz Dağları - tahmin ediyorum- etrafını çevirirlerdi, kimseyi sokmazlardı; biz, şimdi, talan ediyoruz.

BAŞKAN – Peki, tarihe not düştük bu arada.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeleri...

OSMAN KAHVECİ (Karabük) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun Osman Bey.

OSMAN KAHVECİ (Karabük) – Tabii, ben eski bir Orman Genel Müdürü olarak Sayın Bakanımızın -hem Kaz Dağlarının- Türk ormancılığında hakikaten son yıllarda dünya ormancılığına da rehber olabilecek çok önemli değişimler ve gelişmeler oldu. Havadan tohum atarak Torosları ağaçlandırmak gibi yani bunlar son, gelişmiş teknikler. Efendim, üç ayda tohumu yetiştirip dikebilecek noktaya gelmişiz. Mesela, Antalya yangınında tohumu eylülde topladık, şubatta 25-30 santime getirdik, martta diktik. Böylesi Türk ormancılığında büyük gelişmeler ve değişimler oldu ve dünya bunu yakinen izliyor. Onun için de gerçekten Tunus'ta, bizim Akdeniz'de ve bizim Güneydoğu Anadolu Bölgemizdeki iklim onlara çok yakın bir iklim, Akdeniz iklimi. Dolayısıyla, onlarla önemli bir teknik paylaşım, hatta Türkiye'deki birikimleri oralara da aktarmak suretiyle... Ortak şey şu: Ormanlar dünyanın ortak değerleri. Bir yerde orman yok olursa sadece o ülke zarar görmüyor, aynı çevre gibi, bütün dünya zarar görüyor. Onun için, artık uluslararası camiada ormanların bütün dünyada korunmasıyla ilgili birçok süreç başlatıldı. Artık herkes "Ben ormanımı istediğim şekilde yakarım, yıkarım veya şöyle yaparım." gibi deme şansına sahip değil. Artık çevre gibi dünya bir kontrol altına aldı. Bu şekilde Türk ormancılığı da böylesi gelişme içerisinde.

Tabii ki madenler çok dikkatimizi çekiyor. Evet, maden çıkacak. Dünyada madenini çıkartmayan bir ülke söyler misiniz? Maden nerede... Madeni tayin edebilmek mümkün değil. "Ya, burada orman var, ey maden, efendim, sen azıcık orman olmayan çıplak bir yere git." diyemiyorsun, o madeni orada çıkartmak zorundasın ve Türkiye hakikaten madencilik alanında son yıllarda ciddi bir gelişme kaydetti. Ama önemli olan, doğayı en az tahrip bu maden kaynaklarından nasıl faydalanabiliriz? Mermer ocakları, Sayın Bakanımızın dediğinin yüzde 99'u mermer ocakları. Şimdi, mermer olan yerin üzerinde birçok yer zaten çıplak kayalık. Üzerinde ya 3-5

tane maki var ya yok ama on yıl önceki mevzuatta madencilerin rehabilitasyonu ile ilgili sadece bir teminat verirdi ama bunların kontrolü yoktu. Biz maden ruhsatı verirken madenciye diyoruz ki: "Burayı nasıl rehabilite edeceksin? Bana projesini getir." Madenci projesini getiriyor, maden bittiği zaman o ocağı teslim alırken iki tane kurum devreye giriyor. Bir, Maden İşleri çünkü bazen bunlar hazine alanlarında da olabiliyor. Hazine alanlarında olan madenleri Millî Emlak ile Maden İşleri beraber alırken, orman alanlarındaki, Maden İşleri, sadece "Burada başka bir maden var mı, burayı dolduralım mı, doldurmayalım mı?" Hakikaten orada ikinci bir maden varsa doldurup tekrar açmaktansa diyerek Maden İşleri böyle bir sorumluluk altına girer. "Burada ikinci bir maden var, bu maden rezervi de işletebilir, burayı doldurmayın, bekletin." diyorlarsa o maden ocağı bekliyor. "Yok, burada başka rezerv kalmamıştır." diyorlarsa madenci bunu rehabilite ediyor, orayı doldurup rehabilite... Ama mermer ocaklarında şöyle bir şey var: Zaten kayalık ama oralarda şöyle bir tehlikeyi gördük biz. Gerçekten oralarda büyük şutlar oluşturuyor ve hayvanlar düşüyor, yaban hayvanları. Dedik ki: Burayı siz en azından kademeler yapmak suretiyle yaban hayatının buralarda zarar vermesini önleyecek kademeler oluşturun, yoksa zaten kayalık orası, orada yapabilecek başka bir şey yok. Böylesi bir düzenleme yaptı.

Bakın, madenlerde Türkiye'de verdiğimiz izin orman alanımızın yüzde 2'sini bile bulmadı. Yani onun için... Ama buna rağmen her yıl Türkiye'de orman alanı son yetmiş yıl içerisinde, 1970'ten bu yana orman alanlarımız yüzde 5 civarında arttı. Yani, her yıl yaklaşık Türkiye'de 300 bin dönüm orman alanı arttı. Nereden arttı? Hazine alanlarından, bozulmuş meralardan veya vatandaşların dün tarla diye kullandığı yerlerden baktığımız zaman madencilikte aslında orman alanı kaybetmiyoruz yani yine orası bir orman alanı, maden alındıktan sonra rehabilite ediliyor ve dikiliyor. Onun için, madencilikte, evet, Kaz Dağları gibi hassas bölgelerimiz var elbette ama oralardan olabildiğince kaçınıyoruz ve Kaz Dağlarında dağlar, Kaz Dağları o kadar büyük bir alan ki hassas olan bölgeye millî park yapıldı. Yani, biyolojik çeşitlilik açısından en hassas yer millî park yapıldı ve millî park mevzuatı orman mevzuatından biraz daha katılaşırılmak suretiyle oralar da olabildiğince madencilik kapsamı dışında tutuldu ama Kaz Dağları o kadar büyük alan ki 100-200 bin... Onun dışında, efendim, dün orada Karayolları da taş ocağı işletti. Yani, Karayolları oralarda binlerce kilometrelik yollar yaparken Kaz Dağlarının çeşitli mevkiilerinde... Bizden önce de, on yıl önce de bunlar, bu faaliyetler vardı ama nedense altın çıkınca işin şekli biraz daha değişti ama Kaz Dağlarının önemli, yaklaşık 20 bin yani 200 bin dönüm yeri biyolojik çeşitlilik açısından en hassas bölgedir ve o bölgelerde farklı statü uygulanıyor.

BAŞKAN – Peki, Osman Bey, Hükümet karşıda oturuyor burası Parlamento tarafı, yasama tarafı. Sen Hükümet adına bu kadar...

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) - Eski bir Orman Genel Müdürü olarak...

OSMAN KAHVECİ (Karabük) - Eski bir Orman Genel Müdürü olarak bilgilendirmek gereğini duydum.

MEHMET METİNER (Adıyaman) - Büyük alan lafını da kullanmasın, başka bir kelime bulsun yani.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Kaplan.

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Şimdi, Değerli Başkanım, sayın milletvekilim bahsederken ben aslında pek söz almayı düşünmedim ama bir iki şeyi hatırlatmak isteyim o zaman size. Geçen hafta Dünya Bankası ekonomik kalkınma ile ilgili Türkiye raporunu açıklarken ekonomi bölümünde olmasına rağmen çevreyle ilgili bir başlık attı. Başlıklardan bir tanesi şu: Türkiye doğal kaynaklarını son on yıl içerisinde en çok tüketen ülke. Türkiye yer altı sularını bu hızla tüketmeye devam ederse 2030-2040'da kuraklık çekecek bir ülke ve Türkiye Avrupa Birliği ülkeleriyle karşılaştırıldığında orada kara topraklarının yüzde 36'sı ormanken Türkiye'de hâlâ yüzde 15. Dikkatinizi çekmek istediğim bir tane nokta bu.

İki, bir şeyi vurgulamak istiyorum: Evet, Türkiye'nin kalkınmaya gereksinimi var mı? Var. Bunun için yer altı zenginliklerimizden yararlanmak gerekiyor mu? Yararlanalım, hiç itirazım yok ama yer üstü zenginliklerinin yer altı zenginliklerinden az olmadığı bir dönemde hem doğayı kirletmemek adına hem dünyanın, çevrenin küresel ısınmasına neden olmamak adına bunu göz önünde bulundurmakta yarar var. Elbette ki madenlerimizi çıkaralım, yer altı zenginliğimizden faydalanalım ama yer altı zenginliğinde örneğin Kaz Dağlarından bahsetti, örnek vereyim konuyla ilgili. Kaz Dağlarından madenle çıkarılan yaklaşık 450 ton altının bugünkü rakamı on beş yıl süreyle yapılan bir anlaşma. On beş yıl içerisinde o bölgeden tarımdan, ormandan, turizmden elde edilen gelir ona denk gelen bir para. Bunların rakamları var bende. Onun için, bunları hesap ederken hem...

MUSTAFA SERDAR SOYDAN (Çanakkale) - Ben farklı bir düzeltme yapayım: Üç yıl, iki yıl...

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – ...geleceğimizi hem dünyayı hem yaşadığımız çevreyi mutlaka ve mutlaka göz önünde bulundurmamız lazım çünkü bu hızla devam edersek gerçekten yaşanacak bir dünya ciddi bir tehlikede olacak.

Teşekkür ederim.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Çok ciddi bir iddia ama bu, bence bunu araştırmamız lazım. Üç yılda yer üstü zenginliklerimizden elde edeceğimiz şeyle...

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlar, Melda Hanım'a son sözü veriyorum. Hassasiyetinize ben teşekkür ediyorum, demokrasiye geçeceğim yoksa.

MUSTAFA SERDAR SOYDAN (Çanakkale) - Bir şeyi ilave etmek istiyorum, söz verin bana.

BAŞKAN – Yalnız, özür dilerim, mikrofon açık olmazsa arkadaşlar zorluk çekiyorlar.

MELDA ONUR (İstanbul) – Peki, ben Sayın Genel Müdürüm konuşurken girdim içeri, iki şey söyleyeceğim.

BAŞKAN - Bak gördün mü, Genel Müdür yaptılar seni.

MELDA ONUR (İstanbul) – Evet, artık öyle diyoruz. Şimdi, Hocam, bu yani maden meselesinde esas sıkıntı, bu bir önceki 2007 miydi bir kanun çıktı, taş ocaklarını da maden statüsüne alan bir yasa çıktı, taş ocakları. Şimdi, bizim asıl sıkıntı taş ocaklarında yani onlar da maden gibi görünüyor ya. Şimdi, tamam, maden, enerji fakat bu taş ocaklarını işleten şirketler, demin dedim ya denetimsizlikle ilgili olarak. Şimdi en basitini söyleyeyim: Bursa'da Kemalpaşa civarında, şimdi normal olarak köy yolunda yürüyün, arabanızı durdurun, şöyle 360 derece etrafınıza bakın, eminim 10 tane birbiri ardına dizili taş ocağı görürsünüz ve bunların çoğunu adam kazmış, bırakmış, gitmiş yani kedi bile pisliğini örter. Yani, bu denetimsizlik sıkıntı yaratır. Şimdi, onları kazmış kazmış, beğenmemiş bırakmış, bir kısmını çıkartmış ve aynı bölgede, bu kadar sık... Ve orası tarım bölgesi, yani birinci "derecede tarım alanı" denen bölge, değil mi yani? Kemalpaşa, o bölgede sebze meyve yetiştiriliyor. Bir kere, bunlara dikkati çekmemiz lazım bizim. Bu taş ocağı ruhsatları verilirken... İyi, tamam baksın, mermerini çıkarın ama bir kapasın, yani resmen eşelenmiş...

Bir sorum daha olacak. Bu, yaban hayvanlarıyla ilgili bir şey diyordunuz da. Şunu çok merak ediyorum: Çevre Komisyonu üyelerimiz, bu domuzlar Boğaz'ı nasıl geçtiler acaba? Bunu bilebilecek bir ekolojist, bunu bilebilecek bir hayvan bilimcisi var mı? Bunu biliyorsunuz değil mi? Bayramın bir önceki günü Sarıyer'den 10-15 tane yaban domuzu -çünkü orada ciddi bir kazı oldu ve zaten yaban hayvanları şimdi yavaş yavaş şehre iniyorlar, çakallar, şunlar bunlar- anneli yavrulu 15 tane, Boğaz'ı yüzerek geçtiler ve Anadolu Yakası'ndan çıkıp ormana karıştılar. Yani bu normal değil. Hayvan dediğiniz bir felaket hissettiği zaman kaçır bir yerden bir yere. Bunun araştırılması gerekiyor ve özellikle üçüncü köprü kesimlerinde istinat duvarları nasıl yapıldı? İnşaatçı değilim ama biz arada bir geziyoruz orada, bir sıkı yağışta oluk gibi akacak yollar açıldı. Bu hayvanları denizde yüzme noktasına ve karşıya yüzerek geçme noktasına getiren tehlikeyi bizim görüp, bulup düzeltmemiz lazım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Soydan, bir cümle...

MUSTAFA SERDAR SOYDAN (Çanakkale) – Ben suyla ilgili bir şey söyleyeceğim.

Kaz Dağlarını çok uzun anlatmak istemedim, Mehmet de biraz anlattı. 1 gram altın çıkarabilmek için 2,5-3 ton civarında su kullanılıyor ve buna da siyanür katılıyor. Yani 1 gram altın için yaklaşık 3 ton suyu zehirleyip atıyoruz. Su kaynaklarımızı koruyamıyoruz ve şu anda bütün işte, o derelerdeki, o çağlayanlardaki bütün suları çevirip madenciler kendileri kullanıyorlar. Yaklaşık bir on yıl, on beş yıl içinde -süre on beş yıldır- Kaz Dağları, koruyamadığımız Kaz Dağları maalesef bir zehir atık dağı hâline dönüşecektir. O suyu hepimiz içiyoruz, buna siyasi bakmayınız, yani bu suyu hepimiz içiyoruz. Buna mutlaka ilgi göstermek zorundayız.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MUSTAFA SERDAR SOYDAN (Çanakkale) – Gerçi bu bizim de işimize geliyor, onu da söyleyeyim size. Siz hep orada ruhsat veriyorsunuz, biz de bunun propagandasını yapıyoruz. Ama bu konuya eğilin, ruhsatları iptal edelim, yoksa gideceksiniz.

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Doğanın tahribi işimize gelmez Mustafa Bey.

BAŞKAN – Peki.

Komisyon Başkanı olarak bir soruya ben de cevap istiyorum, şimdi değil yalnız.

Osman Bey konuşmasında bir cümle kullandı, dedi ki: "On yıl öncesine kadar biz bütün maden ocaklarından teminat alıyorduk. Dolayısıyla, herhangi bir rehabilitasyonla ilgili bir proje ve geri dönüşüm söz konusu değildi. Oysa on yıldır, şimdi, proje ve teminatlarımızı birlikte alıyoruz." Öyle mi dediniz?

OSMAN KAHVECİ (Karabük) – Evet.

BAŞKAN – Soru şu: Geriye dönük Türkiye’de bugüne kadar... Çünkü teminat veren insan eğer rehabilite edeceği alanla teminat arasındaki rakamı karşılaştırdığında rakam büyükse “Hadi bana eyvallah.” diyecektir. Siz geriye dönük bütün işletmelerinizden, şu anda aktif olan maden ruhsatlarından rehabilitasyon projeleri aldınız mı? Sayısal bir dökümünü istiyoruz. Anlaşıldı mı?

ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI İSMAİL ÜZMEZ – Anlaşıldı.

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Sayın Bakanımın bahsettiği örnekleme önemli.

BAŞKAN – Hem onunla beraber ama ben sadece bölgeyi değil bütünüyle ilgili istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

Şimdi, tasarıyla ilgili, müsaade ederseniz, herhâlde yeterli olmuştur. Tümü üzerindeki...

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Sayın Başkanım, ben şahsen bu iddianın cevabını bilmek istiyorum. Bugün olmazsa bile başka bir zaman bize iletirler. Yani arkadaşlarımız önemli bir iddiada bulundular. Çevre hepimizin, yani bu duyarlılığa hepimizi sahip çıkması gerekiyor. Eğer üç yılda yani bu yer üstü zenginliklerimizden elde edeceğimiz kazanımlar, yer altı... Bu tür kazılar, tahribatlar... Bu iddia önemli bir iddiadır. Ya şimdi ya da bilahare bize yazılı bir biçimde bunun yanıtını versinler. Ben kendi adıma ikna olma durumundayım. Aksi takdirde, bu iddiayı çok önemserim yani.

SEBAHATTİN KARAKELLE (Erzincan) – İsterseniz rakam verebilirim bu konuda.

BAŞKAN – Hayır arkadaşlar.

Biz istirham ediyoruz ki bu Komisyonun... Sayın Bakanım, arada artık bunu ifade etmek zorundayım. Komisyonumuz şu şekilde çalışıyor: Pek Mecliste olmayan bir usul. Ayda bir de kahvaltı yapıyoruz efendim ve ilk kahvaltımız bu dönemde Sayın Cemal Bey’le bir arada ve Sayın Soydan’la, muhalefet de kahvaltı vermek zorunda, burada böyle bir usul var. Bu kahvaltıda devam edeceğimiz efendim bu şeye.

OSMAN KAHVECİ (Karabük) – Bir şey söylemek istiyorum.

Şu soruları ve de Orman Genel Müdürlüğü temsilcisi arkadaşımızın rehabilite edilmiş örnek maden sahalarıyla ilgili bilgisini de orada, kahvaltı esnasında sunalım, bazı sorulara da orada cevap vermiş olalım.

BAŞKAN – Arkadaşlar, usulü bozmuyoruz, bizim usulümüz devam ediyor.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeleri tamamladık.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gündemimizin 3’üncü maddesinde “1996, Tehlikeli ve Zararlı Maddelerin Deniz Yoluyla Taşınmasından Kaynaklanan Zararın Tazmini ve Sorumluluğu Hakkında Uluslararası Sözleşmeye İlişkin 2010 Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı” söz konusu.

Bu kanun tasarısıyla, ülkemiz sularını kullanan gemiler ve gemilerle taşınan tehlikeli ve zararlı maddeler göz önüne alındığında bu taşımacılığın getirdiği kaza ve kirlilik risklerine karşı oluşturulan bir tazmin sistemi ve protokole taraf olunması söz konusu. Bununla ilgili, daha evvel Komisyonumuzda bir kanun görüşmüştük. Bu tasarı 1996 tarihli ama tasarının içerisindeki taşıdığı maddelerden dolayı 2010’a kadar kimse imzalamamış, şimdi imzalanıyor.

Önce genel gerekçeyi okutuyorum, daha sonra da Hükümetten bilgi alacağız.

Buyurun.

Gerekçe:

"1996, Tehlikeli ve Zararlı Maddelerin Deniz Yoluyla Taşınmasına İlişkin Zararlardan Sorumluluk ve Tazminata Dair Uluslararası Sözleşme" petrol kirliliği zararlarından sorumluluk ve tazminat rejiminin önemli ve tamamlayıcı bir ayağını oluşturmasına ve kabulünden itibaren on yedi yıl geçmesine rağmen yürürlüğe girememiştir.

Bu sözleşmenin yürürlüğe girmesini teminen, 1996, Tehlikeli ve Zararlı Maddelerin Deniz Yoluyla Taşınmasına İlişkin Zararlardan Sorumluluk ve Tazminata Dair Uluslararası Sözleşme’nin 2010 tarihli Protokolü hazırlanmıştır.

Ülkemiz, deniz yoluyla petrol taşımalarının yanı sıra HNS taşımalarında da ithal eden ülke konumundadır. Bu sebeple, HNS hadiselerinden doğacak zararlarla her zaman karşı karşıya bulunmaktadır. Bu yüzden, protokol ile getirilen rejime dâhil olmak, HNS zararlarının karşılanması yanı sıra uluslararası hukukla da uyumlu olunması açısından faydalıdır.

Ülkemiz sularını kullanan gemiler ve gemilerle taşınan tehlikeli ve zararlı maddeler göz önüne alındığında, bu taşımacılığın getirdiği kaza ve kirlilik risklerine karşı oluşturulan bir tazmin sistemi olan HNS 2010 Protokolü’ne taraf olunması büyük önem taşımaktadır.

BAŞKAN – Hükümetten bilgi isteyelim.

ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI DENİZ TİCARETİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA AZMAN – Sayın Başkanım, değerli üyeler; genel gerekçenin ilk satırında ifade edilen hususta, tehlikeli ve zararlı maddelerin deniz yoluyla taşınmasına dair tazmin ve sorumluluk rejimi, bizim dâhil olduğumuz, “CLC” diye isimlendirdiğimiz, arkasından da “IOPC” diye nitelendirdiğimiz fona dâhil olduğumuz bir rejim. Bu rejim, petrol yüklerinin sebep olduğu kirlenmeleri ve zararı tazmin üzerine geliştirilmiş bir rejim. Ancak bunun dışında, petrolün türevleri niteliğinde olan tehlikeli ve zararlı maddelerin oluşturabileceği veya oluşturduğu zararların giderilmesi, kirliliğin bertaraf edilmesine yönelik rejimi burada konuşuyoruz.

1996’da bu konvansiyon kabul edildiği zaman, yaklaşık on yedi yıl beklendi, 2010’da bu protokol 1996’yı daha revize ederek güncel hâle getirdi.

Malum olduğu üzere, kara sularımızın genişliği, uzunluğu, Boğaz’ımızın taşıdığı risk göz önüne alındığında tehlikeli ve zararlı yüklerin taşındığı çok sayıda gemiye veya deniz aracına ev sahipliği yaptığımız herkes tarafından malum. Bu noktayı nazardan, bu tazmin sistemine dâhil olmamızın ülkemiz menfaatleri gözetildiğinde faydalı olacağı kanaatindeyiz.

Saygıyla arz ediyorum.

BAŞKAN – Üyelerimizden...

Buyurun.

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Çevre Bakanlığından Betül hanım da buradayken, sizi de ilgilendiren bir konuyu ifade etmek istiyorum arkadaşlar.

Deniz yoluyla tehlikeli maddelerin taşınmasıyla ilgili bu uluslararası sözleşmeye elbette ki taraf olmak çok doğal ve doğru bir adım. Ancak yaşadığımız bir gerçek var, Kocaeli Milletvekilimiz Zeki Aygün de burada, 1985 yılına kadar Kocaeli’de “Koruma Tarım” diye bir fabrikamız vardı, burada DDT türevi olan BHC dediğimiz maddeler üretiliyordu. 85 yılından sonra Dünya Sağlık Örgütü, bunun tarımsal alanda kullanılmasını yasakladı. Orada şu anda 3.500 ton civarında BHC maddesi var ve bunun bertarafı için Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, Sanayi Odası, Valilik ciddi bir çalışma yapıyor, dönem dönem gündeme de getiriyoruz. Şu anda, yılda ortalama 20 ton gibi bir rakam –şimdi 40’a çıkmıştır- gemi yoluyla Almanya’ya gidiyor. Bunun denetimi var mı, merak ediyorum. Bakın, şimdi, tehlikeli ve zararlı maddelerin deniz yoluyla taşınmasıyla ilgili bir uluslararası sözleşmeye imza atıyoruz. Gündeme getirdiğimiz üç yıldan beri yaklaşık ortalama 20, 30, 40, her neyse yılda BHC maddesi gidiyor. Nasıl kontrol ediyorsunuz? Bunun olabilecek bir olası faciada, bir kazada nasıl bir yöntemde ele alıyorsunuz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Şöyle yapalım mı arkadaşlar: Başka sorusu olan arkadaşlarımız da varsa hepsini birlikte cevaplasak, süreyi kullanmak bakımından.

Sanırım başka soru yok.

Betül Hanım veya Ulaştırma Bakanlığından kim cevap verecek?

Buyurun.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI ATIK YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ BETÜL DOĞRU – Bizim bir de 94 yılından beri taraf olduğumuz Basel Sözleşmemiz var, tehlikeli atıkların uluslararası ticaretini düzenleyen ve kontrol eden. Biz, o kapsamda atıklarımızı gönderiyoruz. Atıkları gönderebileceğimiz ülkeler de sadece AB ve OECD üyesi olan ülkeler, yani gelişmiş ülkeler. Bu kapsamda belli çalışmalar yapılıyor zaten önceden hazırlanıyor, bir yıl önceden karşı hükümetle, ilgili tarafla yazışmalar yapılarak izinler alınıyor ve özellikle ambalajlaması, paketlemesiyle ilgili de koşullar var. Bunun haricinde karşı ülkenin kabul edebilmesi için herhangi bir olası riskte temizliğe ilişkin de teminatlar da ilgili taraf tarafından yatırılıyor, yani firma tarafından yapılıyor. Şimdiye kadar da bir sıkıntı yaşamadık.

Diğer atıklarımızı da ihraç ediyoruz bu arada, yani sadece BHC değil, isteyen ihraç edebiliyor, bunun yolu açık, ABD’de bu şekilde var.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Tasarının görüşmelerini bu şekilde tamamlamış oluyoruz.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

4' üncü gündem maddemiz: Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetiyle Nijer Cumhuriyeti Hükûmeti arasında Su Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı.

Bu tasarı da karşılıklı bilgi ve deneyim paylaşımıyla ilgili bir tasarı.

Gerekçeyi okutuyorum.

Gerekçe:

"Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Su Alanında İşbirliği Anlaşması" 8 Ocak 2013 tarihinde Niamey'de imzalanmıştır.

Söz konusu anlaşma çerçevesinde iki ülke arasında su kaynaklarının geliştirilmesi ve sürdürülebilir yönetimi, iklim değişikliğinin su kaynaklarına etkisi, tasarruflu su kullanımı, su ve atık su tesislerinin projelendirilmesi ve işletilmesi, sulama sistemlerinin rehabilitasyonu ve modernizasyonu, su kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi, nehir havzası yönetimi planları, su kaynaklarının etüdü ve planlanması, hidrolik mühendisliği ile ilgili olarak araştırmaların yapılması, yer altı ve yer üstü suyu kaynaklarının geliştirilmesi gibi alanlarda işbirliği yapılması öngörülmektedir.

Ayrıca anılan anlaşma ile bahsedilen alanlarda yapılacak işbirliğinin uzman, araştırmacı, danışman ve personel değişimi, bilimsel ve teknik bilgi ve belge paylaşımı, ortak çalıştay, toplantı, seminer ve çalışma gezilerinin düzenlenmesi ile ortak projelerin hazırlanması ve uygulanması yoluyla gerçekleştirilmesi kararlaştırılmıştır.

Adı geçen anlaşma Türkiye ve Nijer arasındaki ilişkilerin daha ileriye götürülmesine katkıda bulunacaktır.

BAŞKAN – Bakanlıktan bilgi alalım.

Buyurun.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DIŞ İLİŞKİLER ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM ŞENOL – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; bildiğiniz gibi, 5 Ocak 2012 tarihinde yayınlanan En Az Gelişmiş Ülkelere Yönelik Ekonomik ve Teknik İşbirliği Paketi kapsamında ülkemizin çok yönlü ve aktif dış politika yaklaşımını desteklemek amacıyla Afrika ülkeleriyle ikili ilişkilerimizin geliştirilmesi konusunda somut adımlar atılmaya başlanmıştır. Bu kapsamda Birleşmiş Milletler tarafından dünyanın en fakir ülkesi olarak kabul edilen Nijer' le ilgili olarak Bakanlığımızın faaliyet alanına giren konularda bu iş birliği anlaşmasını imzalamış bulunmaktayız.

BAŞKAN – Dış işlerinin katkısı...

DIŞ İŞLERİ BAKANLIĞI ÇOK TARAFLI EKONOMİK İŞLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÇEVRE DAİRESİ BAŞKANI ZAFER ATEŞ – Herhangi bir ilavemiz yoktur efendim.

BAŞKAN – Sorusu olan arkadaşlarımız var mı?

Soru yok.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Gündemi mi zede bulunan bütün tasarıları görüşmüş bulunuyoruz.

Gündemi mi zede görüşecek başka bir madde olmadığından toplantıyı kapatıyorum.

Teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 11.26